

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 30 май 2024 г.
(OR. en)

10459/24

ENER 259
COMPET 603
CLIMA 219
PROCIV 47
ENV 567

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От: Генералния секретариат на Съвета

Дата: 30 май 2024 г.

До: Делегациите

№ предх. док.: 10244/24

Относно: „Постигане на напредък по отношение на устойчивата инфраструктура на електроенергийната мрежа“
– Заключение на Съвета (30 май 2024 г.)

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета „Постигане на напредък по отношение на устойчивата инфраструктура на електроенергийната мрежа“, одобрени от Съвета по транспорт, телекомуникации и енергетика на заседанието му от 30 май 2024 г.

Заключения на Съвета

„Постигане на напредък по отношение на устойчивата инфраструктура на електроенергийната мрежа“

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

КАТО ПРИПОМНЯ:

- Европейския зелен пакт и неговата цел за постигане на неутрален по отношение на климата ЕС до 2050 г. в съответствие с целите на Парижкото споразумение, одобрени в заключенията на Европейския съвет от декември 2019 г.¹ и заложи в Европейския закон за климата;
- Версайската декларация от 10 и 11 март 2022 г.², в която се поставя акцент върху енергийната сигурност и постепенното намаляване на зависимостта на ЕС от руските изкопаеми горива във възможно най-кратък срок, по-специално чрез завършване и подобряване на взаимосвързаността на европейските газопреносни и електропреносни мрежи и пълно синхронизиране на енергийните мрежи в целия ЕС;
- Заключенията на Европейския съвет от април 2024 г.³, в които се подчертава колко е важно постигането на същински енергиен съюз, който изисква, наред с другото, значително разгръщане на мрежи, места за съхранение и междусистемни връзки и инвестиране в тях.
- Съобщението на Комисията относно REPowerEU за намаляване на зависимостта от руските изкопаеми горива, ускоряване на енергийния преход и по-нататъшната интеграция на енергийния пазар⁴;

¹ <https://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2019/12/12/european-council-conclusions-12-december-2019/>

² <https://www.consilium.europa.eu/media/54805/20220311-versailles-declaration-bg.pdf>

³ <https://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2024/04/18/european-council-conclusions-17-and-18-april-2024/>

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN>

- принципа за поставяне на енергийната ефективност на първо място, заложен в Директивата за енергийната ефективност;
- възможността, предвидена в преработената директива за енергията от възобновяеми източници, държавите членки да опростяват процедурите за издаване на разрешения за проекти за енергия от възобновяеми източници и за необходимите инфраструктурни проекти, включително чрез създаването на „зони за ускорено внедряване на енергия от възобновяеми източници“;
- целите за междусистемна електроенергийна свързаност, отразени в Регламента относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата⁵;
- трансевропейските енергийни мрежи (TEN-E), които допринасят за разгръщането на трансгранична инфраструктура, чрез подбор на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес, като се предлагат начини за опростяване и ускоряване на процедурите за издаване на разрешения и лицензи и подходящ регулаторен подход и като се осигурява достъп до финансиране от ЕС чрез Механизма за свързване на Европа – направление „Енергетика“;
- необходимостта да се отчита уникалното положение на по-слабо свързаните или невзаимосвързаните, периферните, най-отдалечените или изолираните региони и държави членки; както и на онези, които са разположени по външните граници на ЕС, граничещи с държави, които представляват пряка заплаха за държавите членки или за европейската сигурност, особено в контекста на агресивната война на Русия срещу Украйна;
- Съобщението на Комисията от ноември 2023 г. относно План за действие на ЕС за електроенергийните мрежи, в което се посочват предизвикателствата и се предлагат индивидуализирани действия и препоръки, които могат да се изпълнят в рамките на следващите 18 месеца, за да се постигнат целите на Съюза за 2030 г.⁶;

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj?locale=bg>

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=COM:2023:757:FIN>

- доклада „Европейска оценка на риска, свързан с климата,“ на Европейската агенция за околна среда от 11 март 2024 г. и съобщението на Комисията от 12 март 2024 г., озаглавено „Управление на климатичните рискове – в защита на хората и просперитета“, в които се подчертава необходимостта държавите членки да засилят планирането по отношение климатичните рискове в енергийния сектор, като се отчита, че изменението на климата ще продължи да оказва значителен натиск върху европейската енергийна инфраструктура;
- Директивата относно устойчивостта на критичните субекти⁷ и Директивата относно мерки за високо общо ниво на киберсигурност в Съюза (МИС 2)⁸;
- Заключениета на Европейския съвет от март 2024 г.⁹, в които Европейският съвет прикани Съвета да продължи работата, а Комисията, заедно с върховния представител, да предложи действия за укрепване на готовността и реакцията при кризи на равнището на ЕС в рамките на подход, обхващащ всички опасности и цялото общество, като се вземат предвид отговорностите и областите на компетентност на държавите членки, с оглед на бъдеща стратегия за готовност;

⁷<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj?locale=bg>

⁸<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj?locale=bg>

⁹ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/03/22/european-council-conclusions-21-and-22-march-2024/>

- съвместния доклад на Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER) и Европейската агенция за околна среда от октомври 2023 г. „Решения за гъвкавост в подкрепа на декарбонизирана и сигурна електроенергийна система на ЕС“¹⁰;
- десетгодишния план за развитие на мрежата (TYNDP) 2024 и наскоро публикуваните планове за развитие на мрежата, разположена в морето (ONDP);
- съобщението на Комисията „Гласък за неутралната по отношение на климата икономика: Стратегия на ЕС за интеграция на енергийната система“¹¹ и директивата¹² и регламента¹³ относно вътрешните пазари на възобновяеми газове и природен газ и на водород, които предвиждат по-координирано и интегрирано планиране между различни енергоносители, и Директивата за изменение по отношение на насърчаването на енергията от възобновяеми източници¹⁴;
- съобщението на Комисията от април 2024 г. „Диалозите за чист преход – преглед / Силна европейска промишленост за устойчива Европа“¹⁵;
- форума, посветен на енергийната инфраструктура, който се провежда ежегодно в Копенхаген, и специалната платформа, която редовно ще следи напредъка и ще докладва на годишната среща на форума за изпълнението на плана за действие на ЕС за електроенергийната мрежа;

¹⁰ <https://www.eea.europa.eu/publications/flexibility-solutions-to-support>

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/ALL/?uri=COM%3A2020%3A299%3AFIN>

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A52021PC0803>

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=COM%3A2021%3A804%3AFIN>

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A32023L2413>

¹⁵ https://commission.europa.eu/publications/clean-transition-dialogues-stocktaking-strong-european-industry-sustainable-europe_en?prefLang=bg

- актуализираните национални планове в областта на енергетиката и климата за 2024 г., които трябва да бъдат изготвени от държавите членки и в които акцентът трябва да бъде поставен върху необходимостта от ясни цели, мерки и инвестиции за укрепване на електроенергийните мрежи на равнище разпределение и на равнище пренос и на ниво междусистемни връзки;
- Съобщението на Комисията от февруари 2024 г. относно целта на Европа в областта на климата за 2040 г. и нейния път към неутралност по отношение на климата до 2050 г.¹⁶ и придружаващата го оценка на въздействието, в която, наред с другото, се посочват необходимите инвестиции в мрежите поради увеличаващата се електрификация на нашите икономики;
- доклада на Енрико Лета от април 2024 г. „Нещо много повече от пазар“, в който се призовава, наред с другото, за по-голяма пазарна интеграция и общи действия, както и за изграждане на стабилна инфраструктурна мрежа, обхващаща целия континент, което да се подпомага чрез интегрирано планиране и финансиране от ЕС;
- настоящите заключения на Съвета не предопределят бъдещите обсъждания на МФР.

¹⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=COM:2024:63:FIN>

- I. Към координирана, взаимосвързана и интегрирана европейска електроенергийна мрежа
1. ОТЧИТА решаващата роля, която една взаимосвързана, интегрирана и синхронизирана¹⁷ европейска електроенергийна мрежа играе за гарантирането на сигурна система, за безпроблемното функциониране на вътрешния пазар, конкурентоспособността на ЕС и социално-икономическото развитие и за постигането на целите на ЕС в областта на енергетиката и климата; ПОДЧЕРТАВА в този контекст необходимостта да се поддържат ясни ценови сигнали в рамките на държавите членки и между тях; както и да се и да осигури ефикасно диспечерско управление на активите;
 2. ИЗТЪКВА, че една напълно интегрирана, взаимосвързана и синхронизирана европейска електроенергийна система може да бъде постигната само ако инфраструктурата на електроенергийната мрежа на ЕС бъде разгърната и използвана възможно най-ефективно и ефикасно за обмен на енергия, включително чрез гъвкавост и други безжични решения, така че общите разходи за системата, поемани от домакинствата и дружествата, да бъдат редуцирани във възможно най-голяма степен;
 3. ПОДЧЕРТАВА, че е необходимо да се предприемат още решителни стъпки за постигане на напълно интегрирана, взаимосвързана и синхронизирана европейска електроенергийна система с оглед на по-нататъшното повишаване на сигурността на доставките, устойчивостта на електроенергийната система, както и на конкурентоспособността и декарбонизацията; ИЗТЪКВА, че е нужно да се отчитат особеностите на невзаимосвързаните държави членки или недостатъчно свързаните, периферните, най-отдалечените или изолираните региони; ПРИЗОВАВА Комисията да изпълни своевременно съответните действия от Плана за действие на ЕС за електроенергийната мрежа в тясно сътрудничество с всички заинтересовани участници;

¹⁷ Позоваванията на взаимосвързана, интегрирана и синхронизирана европейска електроенергийна система се отнасят до континенталната синхронизирана зона (известна по-рано като UTCE) и окончателното споразумение за синхронизиране с прибалтийската система до февруари 2025 г. Тя допълва и не изключва необходимостта от по-голяма взаимосвързаност и интеграция на отделните синхронизирани системи в ЕС, а именно Кипър, Ирландия, скандинавската система и други острови в Европейския съюз.

4. ПОДЧЕРТАВА необходимостта от цялостно, дългосрочно, координирано, подобро и интегрирано планиране на инфраструктурата на електроенергийната мрежа на европейско равнище, което да обхваща както 10-годишен, така и 20-годишен хоризонт, като се вземат предвид националните и европейските цели за декарбонизация и се обхващат както проекти в морето, така и проекти на сушата, включително хибридни проекти, чийто напредък трябва да бъде наблюдаван, за да се гарантира бързо изпълнение на целите на ЕС в областта на климата и енергетиката;
5. ИЗТЪКВА стойността, която носи комбинирането на един европейски подход с координация „отдолу нагоре“ на националните планове на регионално равнище;
6. ПОДЧЕРТАВА, че е нужно да се обмислят инвестиции в мрежата с предвидено увеличено натоварване в бъдещи периоди, за да се осигури капацитет за избягване на затруднения при бъдещи заявки за свързване на производствени съоръжения и съоръжения за гъвкавост, както и с оглед на търсенето, като същевременно се постигне баланс спрямо риска от потенциални блокирани активи;
7. ИЗТЪКВА, че е важно да се гарантира цялостно и интегрирано планиране за всички енергоносители с оглед на бъдещите енергийни нужди, като се прилага принципът за поставяне на енергийната ефективност на първо място, като се гарантира координация между преноса и разпределението и като се отчита значението на това енергийният сектор да е до голяма степен без изкопаеми горива много преди 2050 г. и значението на целта за постигане на напълно или предимно декарбонизирана глобална електроенергийна система през следващото десетилетие, както и на увеличаването на електроенергийната инфраструктура;
8. ИЗТЪКВА значението на по-тясно сътрудничество между държавите членки и на интегриран подход между всички участници във веригата за създаване на стойност, за да се оптимизира пространственото планиране и използване както на сушата, така и в морето; както и важността на координираното морско пространствено планиране; НАСЪРЧАВА използването на различни свързани инициативи, например инициативата за басейна на Северно море в широките му граници (GNSBI), Хелзинкската комисия (HELCOM) и Комисията OSPAR; АКЦЕНТИРА върху значението на регионалното сътрудничество по отношение на планирането на мрежовата инфраструктура и в контекста на окончателните актуализирани национални планове в областта на енергетиката и климата;

9. ПОДЧЕРТАВА, че ангажираността с мрежите и тяхното финансиране, включително със средства от ЕС, както и с частни средства, следва да бъдат адекватни и да се основават на дългосрочно планиране в съответствие с целта за постигане на нулеви нетни емисии до 2050 г.;
10. ОТНОВО ИЗТЪКВА необходимостта от бързо и стриктно изпълнение и прилагане на правилата на ЕС, за да се повиши доверието в една напълно интегрирана, взаимосвързана и синхронизирана европейска електроенергийна система с цел постигане на истински енергиен съюз, който е основната полза, мотивираща инвестициите в мрежи;
11. НАСЪРЧАВА Комисията и държавите членки да надграждат върху инициативи за укрепване и разширяване на разпределителните мрежи, така че да интегрират децентрализирана енергия от възобновяеми източници, гъвкави ресурси и да отговорят на новото търсене, свързано с електрификацията, както и да гарантират сигурни доставки на електроенергия за потребителите по по-координиран начин¹⁸ и да подкрепят разпространението на най-добри практики в планирането на разпределителните мрежи, например чрез Организацията на операторите на разпределителни системи в Европейския съюз (ООРСЕС);
12. ИЗТЪКВА, че претоварването на мрежата се превръща във все по-голямо предизвикателство, както на равнище разпределение, така и на равнище пренос, което, в допълнение към разширяването на мрежата, може да изисква подход, който гарантира достатъчна адекватност, както и решения за гъвкавост;

¹⁸ План за действие в областта на електроенергийните мрежи: ООРСЕС да подкрепи планирането на електроенергийните мрежи от операторите на разпределителни мрежи чрез картографиране на съществуващите планове за развитие на разпределителните мрежи и на техните характеристики (до средата на 2024 г.).

13. Във връзка с това ПРИЗОВАВА Комисията:

- а) да укрепи рамката, осигуряваща регулаторна среда, която да отговаря на изискванията на договорените амбиции за декарбонизация, като същевременно се улесняват инвестициите с предвидено увеличено натоварване в бъдещи периоди;
- б) да разработи програма за изпълнение в подкрепа на държавите членки, в тясно сътрудничество с операторите на преносни и разпределителни системи, за да се отстранят основните пречки пред ефективното използване и разгръщане на електроенергийната инфраструктура и да се преодолее претоварването на мрежата на равнище пренос и на равнище разпределение, наред с другото, чрез развитие на мрежата, рационализиране на административните процедури за планиране и издаване на разрешения;
- в) да укрепи допълнително регионалния подход към планирането на електроенергийната инфраструктура и да го съчетае с подход, обхващащ целия ЕС, включително, когато е целесъобразно, държавите партньори, с дългосрочна перспектива и координация чрез приоритетните коридори, четирите групи на високо равнище¹⁹ и когато е уместно, други формати за регионално сътрудничество;
- г) да обмисли възприемането на подход на регионално равнище и за обмена на най-добри практики между държавите членки, регулаторните органи и организаторите на проекти с цел насърчаване на регионалното сътрудничество²⁰ и интеграцията на електроенергийната мрежа;
- д) да предложи подобрена рамка за повишаване на прозрачността, проследимостта и подходящ независим надзор за целия процес на планиране и развитие на преносната мрежа посредством укрепване на настоящата структура на управление, като се предвиди процес на оценяване и планиране на нуждите на европейската мрежа, който да е в съответствие с целите на ЕС в областта на климата и енергетиката и да отговаря на целите за декарбонизация;

¹⁹ За Плана за действие относно взаимосвързаността на балтийския енергиен пазар (BEMIP), Инициативата за свързаност на газопреносните системи в Централна и Югоизточна Европа (CESEC), Енергийното сътрудничество в Северно море (NSEC) и Югозападна Европа.

²⁰ Например в рамките на Петстранния енергиен форум.

- е) да гарантира, че посоченият по-горе независим надзор води до разработването на инструмент за прогнозиране на нуждите на електроенергийната мрежа и свързаните с тях нужди от инвестиции по пътя към неутралност по отношение на климата на равнището на ЕС до 2050 г. с цел улесняване на развитието на мрежата;
 - ж) да насърчава гъвкаво използване на енергията, да подобри реакцията на потреблението и акумулирането на енергия и да стартира процес на размисъл относно уредбата на мрежовите тарифи;
14. ПРИЗОВАВА Комисията и държавите членки да подобрят съгласуваността между TYNDP, ONDP и националните и регионалните планове за развитие на мрежите, както и съгласуваността и взаимното допълване с националните планове в областта на енергетиката и климата;
15. ПРИЗОВАВА Комисията да оцени и да установи пропуските и при необходимост да разработи мерки за подобряване на рамката за управление на равнището на ЕС по отношение на планирането, подбора и реализирането на трансгранична инфраструктура, особено в рамките на процеса, свързан с TYNDP, и като има предвид становищата на ACER;
16. ПРИЗОВАВА Европейската мрежа на операторите на преносни системи за електроенергия (ЕМОПС-Е) да използва извлечените поуки и обратната информация от заинтересованите страни в своите доклади и бъдещите издания на TYNDP и ПРИЗОВАВА Европейската комисия да обмисли предложение за по-дълъг времеви хоризонт за бъдещите планове за развитие на мрежата;

17. ПРИЗОВАВА държавите членки:

- а) да гарантират съобразено с природата проектиране, за да се постигне съвместяване на ускореното развитие на мрежата и производството, акумулирането, гъвкавостта и повишаването на търсенето и опазването на околната среда и биологичното разнообразие;
- б) да гарантират ориентиран към хората подход при енергийния преход, с активно участие на гражданите, гражданските енергийни общности и общностите за възобновяема енергия при разработването на енергийна инфраструктура и преразглеждането на процедурите за свързване към мрежата и капацитета за достъп до мрежата, за да се осигурят еднакви условия на конкуренция с други участници на пазара;
- в) да насърчават и да подпомагат операторите на преносни системи и операторите на разпределителни системи при задълбочаването на сътрудничеството и разработването на нови проекти за мрежи, включително интелигентни мрежи, където са необходими, както и при укрепването, поддръжката, цифровизирането и модернизирането на съществуващите мрежи и при използването на гъвкавост, като същевременно се отчита необходимостта от преодоляване на предизвикателствата, свързани с преминаването от централизирано към децентрализирано и непостоянно производство на енергия;
- г) да останат ангажирани с отворената и интегрирана трансгранична търговия и взаимозависимост в областта на енергетиката, като по този начин създадат условия за транзитни потоци между държавите членки и партньорите и за добре функциониращ вътрешен пазар на електроенергия, който може да бъде постигнат, наред с другото, чрез гарантиране на свободния поток на енергия в рамките на държавите членки и между тях;

18. ПРИЗОВАВА операторите на преносни системи и операторите на разпределителни системи да вземат мерки срещу претоварването на мрежата както в рамките на държавите членки на равнище пренос и на равнище разпределение, така и в целия ЕС;

- II. Енергийна сигурност и устойчивост на енергийната инфраструктура
19. ОТЧИТА значението на една стабилна, взаимосвързана, независима, надеждна и сигурна европейска енергийна система, която допринася за отворената стратегическа автономност и конкурентоспособността на Европа;
 20. ПРИВЕТСТВА успешното приключване на стрес тестовете на критичната инфраструктура в енергийния сектор въз основа на общоприети принципи съгласно Препоръката на Съвета от декември 2022 г. относно координиран подход на равнището на Съюза за укрепване на устойчивостта на критичната инфраструктура²¹;
 21. ПОДЧЕРТАВА, че трябва да се осигури защита на енергийната система в Европа срещу новите заплахи, пред които е изправена от 2022 г. насам. Тази ситуация създаде ново разбиране за сигурността и устойчивостта на европейската енергийна система и породила необходимост от координиран набор от мерки за енергийна сигурност;
 22. АКЦЕНТИРА върху нуждата от последователно и ефективно прилагане на законодателството на ЕС, което отразява свързаните със сигурността въпроси, включително рисковете за киберсигурността;
 23. ИЗТЪКВА, че стабилността на системата е от ключово значение за осигуряването на безопасна и сигурна експлоатация на системата, и ПРИЗОВАВА мрежовите оператори, националните регулаторни органи или държавите членки да предприемат необходимите мерки в съответствие с правилата на вътрешния пазар;

²¹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32023H0120\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32023H0120(01))

24. ПРИЗОВАВА Комисията да подпомага държавите членки и когато е уместно – договарящите се страни от Енергийната общност, при подобряването на сигурността на доставките на електроенергия, като се отчита също физическата сигурност и киберсигурността на енергийната инфраструктура, и да направи целенасочен преглед на структурата на ЕС за сигурност на доставките на електроенергия в дългосрочен план с акцент върху готовността за справяне с рискове, като същевременно се вземат предвид агресивната война на Русия срещу Украйна, климатичните рискове и различните сценарии с ниска вероятност и голямо въздействие, както и последните събития и поуките, извлечени от енергийната криза; ОТЧИТА специфичните рискове за сигурността в държавите членки, разположени по външните граници на ЕС, граничещи държави, които представляват пряка заплаха за европейската сигурност,
25. ПРИЗОВАВА държавите членки да засилят сътрудничеството между публичните органи и инфраструктурните субекти на национално, регионално, европейско и международно равнище с цел защита и укрепване на устойчивостта на инфраструктурата, наред с другото, срещу хибридни заплахи, включително на морско и под морско равнище;
26. ПРИЗОВАВА Комисията да подкрепя държавите членки при прилагането на принципа сигурност на етапа на проектирането при разработването на енергийна инфраструктура, включително по отношение на интелигентните измервателни системи и инфраструктурата за пренос на данни;
27. ПРИЗОВАВА Комисията, държавите членки и съответните партньори да подобрят в още по-голяма степен обмена на относима информация относно заплахите и неблагоприятните последици за критичната енергийна инфраструктура и веригите за създаване на стойност, включително по отношение на собствеността;
28. ПРИКАНВА Комисията и Европейската агенция за околна среда да извършват редовни европейски оценки на риска, свързан с климата;

- III. Преодоляване на недостига на инвестиции в инфраструктура на електроенергийната мрежа
29. ОТЧИТА безпрецедентните нужди от инвестиции в електроенергийните мрежи както на равнище пренос, така и на равнище разпределение, за да се гарантира силно взаимосвързана, интегрирана и синхронизирана европейска електроенергийна система за постигане на целите на ЕС за декарбонизация, конкурентоспособност и сигурност на доставките;
30. ОТБЕЛЯЗВА заключенията от доклада на Енрико Лета относно вътрешния пазар и ПОДЧЕРТАВА ролята на взаимосвързания енергиен пазар за насърчаване на ефективни политики в областта на енергетиката и климата, и ПРИКАНВА Комисията да анализира препоръките в доклада, свързани с енергийната инфраструктура;
31. ПРИЗОВАВА Комисията да разработи допълнителни насоки за държавите членки, операторите на преносни системи и операторите на разпределителни системи за оптимално използване на съществуващите средства от ЕС за преносни и разпределителни електроенергийни мрежи, както и за хибридни проекти, като същевременно рационализира процеса на предоставяне на средства по МСЕ и го направи по-достъпен;
32. ПРИКАНВА Комисията да предостави информация относно действителните нужди от инвестиции във връзка с електроенергийните мрежи спрямо предназначените за тях средства и да потърси начини за увеличаване на общите инвестиции в инфраструктурата на електроенергийната мрежа;

33. ПОДЧЕРТАВА необходимостта от стабилен МСЕ, за да се реагира адекватно и да се подкрепят нарасналите нужди от инвестиции в проекти за развитие на електроенергийни мрежи на сушата и в морето;
34. ПРИЗОВАВА Европейската инвестиционна банка допълнително да укрепи инициативите и инструментите за финансиране и намаляване на риска в подкрепа на допълнителното разширяване и модернизиране на електроенергийната мрежа;
35. ОТБЕЛЯЗВА, че за да се развие производството на енергия от разположени в морето инсталации по икономически ефективен начин, който увеличава максимално общите ползи на европейско равнище, за някои морски басейни става по-целесъобразно да не се работи само с радиални връзки, а да се работи за хибридна сложнотворена подводна мрежа, свързана с различни държави членки; ОТБЕЛЯЗВА, че развитието на разположена в морето инфраструктура, различна от радиалните връзки, поражда и различни нови предизвикателства по отношение на координацията и поделянето на разходите или риска между засегнатите страни; ПРИЗОВАВА Комисията да направи оценка на тези предизвикателства, на оставащите пропуски и да прецени дали освен прилагането на съответните разпоредби би било необходимо да се представят допълнителни справедливи и пропорционални предложения в тази област;

36. ОЧАКВА резултатите от насоките на Комисията относно съвместните инвестиционни рамки за проекти за мрежи в морето и на сушата, включително хибридни проекти;
37. ПРИЗОВАВА Комисията и ЕМОПС-Е да гарантират, че и неикономическите елементи, като например националната и регионалната сигурност на преноса на доставките и адекватността на системата, повторното диспечирание, гъвкавостта и намаляването на парниковите газове и на въздействието върху околната среда, са включени в насоките за анализ на разходите и ползите за проектите за развитие на електроенергийната мрежа;
38. ПРИЗОВАВА Комисията да подкрепи държавите членки при разработването на всеобхватен европейски подход към морските пазарни зони, като предостави насоки на държавите членки в рамките на съществуващата регулаторна рамка, без да се засяга тяхната компетентност, като едновременно с това се консултира със заинтересованите страни;
39. ПОДЧЕРТАВА колко са важни разходната ефективност и справедливият преход, така че допълнителните инвестиции в инфраструктура на електроенергийната мрежа да не оказват непропорционално въздействие върху крайните потребители или данъкоплатците;

IV. Мащаб и скорост на развитие на електроенергийната инфраструктура

40. ИЗТЪКВА, че ускоряването на процедурите за издаване на разрешения за мрежи е от изключително значение за разрастването и ускоряването на развитието на електроенергийната инфраструктура, като се отчита непрекъснато въздействието върху околната среда и гражданите на ранен етап и по време на целия процес по начин, който гарантира баланс между различните елементи;
41. ИЗРАЗЯВА ЗАГРИЖЕНОСТ относно продължителните срокове за изпълнение, свързани с настоящите инфраструктурни проекти, и НАСТОЙЧИВО ПРИКАНВА да се предприемат съгласувани усилия от държавите членки за ускоряване на този процес;
42. АКЦЕНТИРА върху проблема с ограничения производствен капацитет и доставчиците на услуги, който води до по-високи разходи и продължителни срокове за изпълнение на проектите за мрежи, и ИЗТЪКВА необходимостта от амбициозни мерки, насочени към развитието на стабилна европейска верига за създаване на стойност в контекста на мрежите, която да допринася за конкурентоспособността и стратегическата автономност на ЕС, като едновременно с това запазва отворена икономика;
43. ПРИКАНВА Комисията да проучи възможностите за повишаване на регионалната или общоевропейската видимост на обществените поръчки за мрежови компоненти, за да се изпратят правилните сигнали, които да способстват за увеличаване производствения капацитет от страна на местната промишленост; както и да предостави, в сътрудничество със заинтересованите участници, препоръки относно ролята, която хармонизираните функционални тръжни спецификации и стандарти могат да играят за ускоряване и улесняване на процедурите за възлагане на обществени поръчки; и в този контекст да направи оценка на възможността за адаптиране на правилата на ЕС относно обществените поръчки;

44. ИЗТЪКВА ролята на стандартизацията за ускоряване на развитието на мрежовата инфраструктура, намаляване на разходите и улесняване на инвестициите, както и значението на работата на европейските организации за стандартизация, и по-специално на създадения Форум на високо равнище по въпросите на европейската стандартизация, и ПРИЗОВАВА да се ускори текущата работа по отношение на стандартите за електроенергийната инфраструктура, като същевременно се отчита ролята на иновациите в това отношение;
45. В средносрочен до дългосрочен план, АКЦЕНТИРА върху необходимостта от интелигентна стандартизация, за да се ускорят производствените процеси, да се сведат до минимум смущенията във веригата на доставки и да се повиши ефективността, като същевременно се гарантира наличието на мрежови компоненти в Европа; и НАСЪРЧАВА Форума на високо равнище по въпросите на европейската стандартизация да представи препоръки и приоритети в областта на стандартизацията;
46. В краткосрочен план, ИЗТЪКВА необходимостта от общи практики между и в рамките на държавите членки, за да се постигне по-голяма съгласуваност и оперативна съвместимост на процедурите в различните отрасли, включително за разрешенията обществените поръчки;
47. ПОСТАВЯ АКЦЕНТ върху участието на произвеждащите потребители на пазара на електроенергия в ЕС и ПРИЗОВАВА Комисията да оцени нуждите от оперативна съвместимост и възможността за стандартизация на интелигентните уреди на равнището на домакинствата;
48. ПРИЗОВАВА ЕМОПС-Е и ООРСЕС да засилят сътрудничеството с доставчиците на технологии за разработване на общи технологични спецификации до края на 2024 г. в рамките на споразумение на работен форум между европейските организации за стандартизация, за да се подобри видимостта на необходимите и планираните нови проекти за мрежи, както и да се разпространят най-добрите практики на равнището на ЕС относно процедурите за издаване на разрешения;

49. ПРИЗОВАВА ЕМОПС-Е и ООРСЕС да оценят добавената стойност на разработването на функционални тръжни процедури и въз основа на тази оценка да издадат необвързващи насоки за своите членове;
50. ПОДЧЕРТАВА, че е важно да се генерират ползи на местно равнище, за да се повиши общественото одобрение на електроенергийните мрежи, например чрез включване на съобразено с околната среда проектиране; Във връзка с това ПРИЗОВАВА държавите членки надлежно да прилагат разпоредбите относно общностите за възобновяема енергия и гражданските енергийни общности и да се присъединят и изпълняват Пакта за ангажираност, така че да се гарантира своевременно и редовно информиране и участие на обществеността в проекти за развитие на мрежи, както и ангажиране на местните субекти и територии;
51. НАСТОЯВА за ускоряване на процедурите в процеса на издаване на разрешения, рационализиране на тръжните процедури, процедурите за възлагане на обществени поръчки, повишаване на административния капацитет и цифровизация на съответните процеси;
52. ПРИЗОВАВА Комисията да направи оценка и да набележи мерки за ускоряване на съответните процедури за издаване на разрешения за инфраструктура на електроенергийната мрежа, като обръща внимание на съгласуваността на рамката за енергетиката, природата и околната среда;
53. ПОДЧЕРТАВА колко е важно наличието на подходящо квалифицирана работна сила;
54. НАСЪРЧАВА публичните администрации да предоставят данни за екологична оценка с цел ускоряване и улесняване на процедурите за издаване на разрешения.